Załącznik Nr 1 do uchwały
Nr …….
Rady Miejskiej Dąbrowa Tarnowska
z dnia ……2026 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Dąbrowa Tarnowska
na rok 2027

Dąbrowa Tarnowska 2026 r.

Spis treści:

1. **Wprowadzenie** ……..……..……**2**
2. **Charakterystyka zjawiska** ……**4**
3. **Podstawy prawne programu**…….…….……..**18**
4. **Główne kierunki działań Gminy Dąbrowa Tarnowska** ..……..……**19**

   4.1.Cele Programu…….……**20**
5. **Realizacja Programu**…….……...**30**
6. **Sposób monitorowania i sprawozdawczości .**……**35**

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939z późn. zm.), samorząd gminy realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo -wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji tych zadań opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2027 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Program został opracowany na podstawie Diagnozy lokalnych zagrożeń Gminy Dąbrowa Tarnowska.

Celem działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jest redukcja problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi i uzależnieniami behawioralnymi

w całej populacji, a nie tylko w grupach ryzyka. Działania te powinny obejmować szeroko zakrojoną profilaktykę, edukację, leczenie i reintegrację, a także działania ograniczające szkody zdrowotne i społeczne wynikające z uzależnień. Innymi słowy, **działania podejmowane przez Gminę Dąbrowa Tarnowska na rzecz ograniczania szkód zdrowotnych powodowanych przez substancje psychoaktywne i uzależnienia behawioralne skierowane będą do wszystkich mieszkańców gminy.**

2. Charakterystyka zjawiska

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych takich jak, alkohol czy narkotyki, uzależnienia behawioralne i przemoc domowa, są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie. Wśród przyczyn popadania w uzależnienia zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.

Z najnowszych badań wynika, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu (Badania KCPU dot. uzależnień – 2023 r.).

Na wstępie przedstawiamy wybrane wyniki z ogólnopolskiego badania dotyczącego picia napojów alkoholowych przez młodzież - ESPAD - przeprowadzone w 2024 r. Objęto nim młodzież w wieku 15 – 16 lat jako pierwszą grupę badawczą oraz młodzież w wieku 17 – 18 lat jako druga grupę badawczą. Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 72,9% uczniów z młodszej grupy i 91,3% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 39,1% piętnasto-szesnastolatków i 73,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 13,4% uczniów z młodszej grupy i 24,3% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 67,9% uczniów młodszych i 40,9% uczniów

starszych. Wyniki uzyskane w 2015 r. w zestawieniu z wynikami z 2011 r. wskazywały na znaczny spadek odsetka często pijących w młodszej grupie. Po raz pierwszy w historii badania ESPAD mniej niż połowa respondentów nie piła w czasie ostatnich 30 dni od momentu badania. W 2019 r. mieliśmy do czynienia ze stabilizacją tego odsetka, zaś w 2024 r. obserwujemy znaczący spadek. W starszej grupie, w latach 2011-2015, można było mówić o stabilizacji. W 2019 r. nastąpił wyraźny spadek kontynuowany w 2024 r. Należy zwrócić uwagę, że w ocenach respondentów poziom dostępności napojów alkoholowych jest wysoki. Uczniowie klas pierwszych, a więc młodzież w wieku 15-16 lat, uznali za bardzo łatwe do zdobycia: piwo – 44,2%, wino – 34,9% i wódkę – 35,9%. Jedynie niewielki odsetek tej grupy badanych uznał za niemożliwe do zdobycia piwo (6,5%), wino (8,0%) i wódkę (9,5%). Młodzież deklaruje podobny poziom dostępu do tytoniu. Za bardzo łatwy do zdobycie uznało go 37,8% pierwszoklasistów, za niemożliwy do zdobycia – jedynie 4,5%. Można zauważyć, że większość badanych nie ma dużych trudności z dostępem do napojów alkoholowych i tytoniu, mimo że według polskiego prawa sprzedaż i podawanie używek nieletnim są zabronione.

Na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska w 2025 roku były prowadzone badania diagnostyczne w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.

Wśród ankietowanych uczniów szkół podstawowych 12,1% uczniów wskazało, że kiedykolwiek spożywali alkohol. Miało to miejsce 1 – 7 dni przed badaniem u 5,4% respondentów, 8 – 14 dni przed badaniem u 1,3% ankietowanych i 2,7% wskazało, że alkohol piło 1 miesiąc – 1 rok przed badaniem i dawniej niż rok przed badaniem. 87,9% nigdy alkoholu nie spożywało.

W ostatnich 12 miesiącach zdarzyło się upić 23,8% z badanych uczniów. W ostatnich 12 miesiącach nie zdarzyło się upić 76,2% badanym. Odpowiedzieli udzielała ta młodzież, która wcześniej zadeklarowała, że kiedykolwiek w życiu spożywała alkohol.

21,4% uczniów, biorących udział w badaniu wskazuje, że po alkohol sięga, żeby być na haju, 19,0% mówi, że alkohol pomaga, gdy czujesz się przygnębiony lub nerwowy, a 16,7% wskazuje, że chcą sobie poprawić zły nastrój i lubi czuć się w ten sposób oraz 14,3% pije, żeby zapomnieć o swoich problemach. Kolejno młodzież wspomina o tym, że alkohol pomaga bawić się na imprezach (9,5%), dzięki piciu alkoholu spotkania towarzyskie są bardziej zabawne (9,5%) i alkohol uatrakcyjnia imprezy i uroczystości (9,5%). 7,1% respondentów twierdzi, że pije alkohol aby dopasować się do grupy, mówi, że to jest fajne oraz żeby być lubianym i nie być pominiętym. 66,7% badanych wskazało, że pytanie ich nie dotyczy.

31,0% uczniowie szkół podstawowych, biorący udział w badaniach wskazało, że ich rodzice wiedzą, że oni piją alkohol.

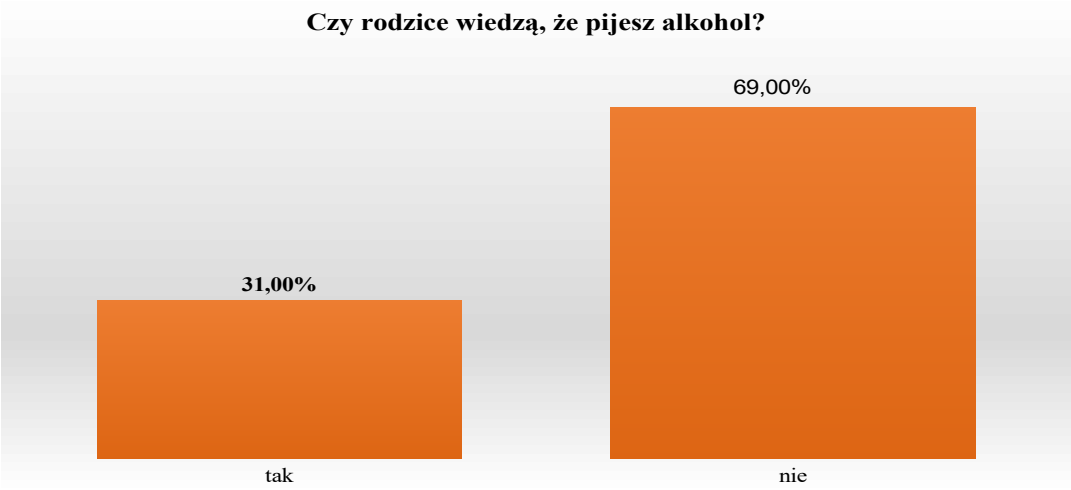

Samodzielnie, kiedykolwiek zakupiło alkohol 8,7% badanej młodzieży. Młodzież Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska ma utrudniony dostęp do alkoholu. W porównaniu z

wynikami badań ESPAD łatwo można zakupić piwo i tak twierdzi 26,7% respondentów (17,5% mniej niż wynik ogólnopolski) 17,3% (17,6% mniej niż wynik ogólnopolski) badanych wskazuje, że łatwo można zakupić wino, a 19,3% (16,6% mniej niż wynik ogólnopolski). Można zauważyć, że na terenie Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska działania edukacyjno-profilaktyczne przynoszą wymierne efekty i systematycznie ograniczany jest dostęp młodych ludzi do napojów alkoholowych.

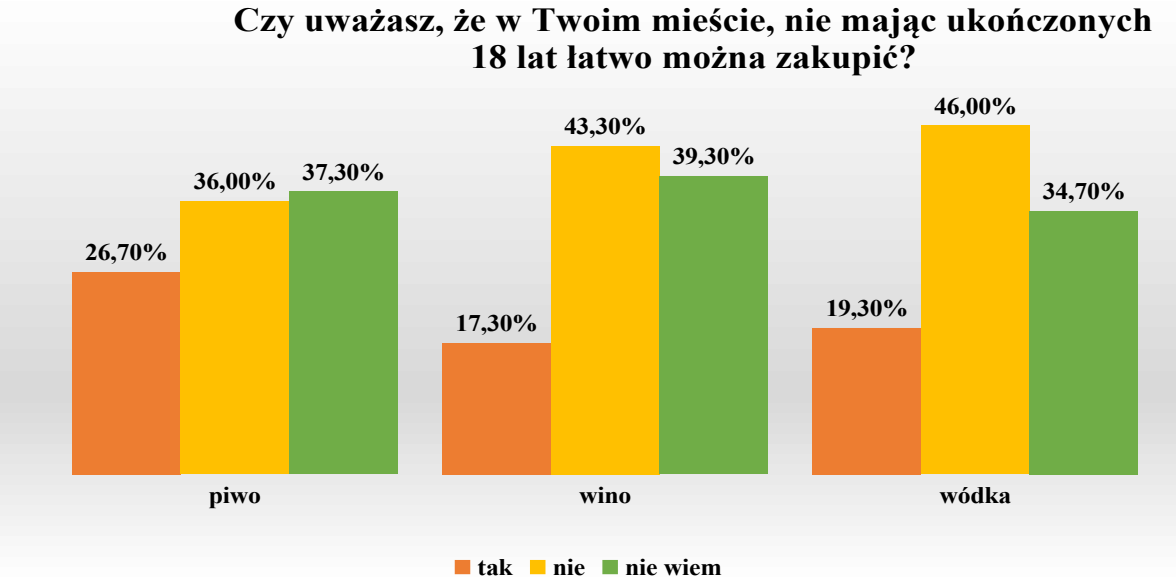

Wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska abstynencję deklaruje 38,0% ankietowanych. Okazjonalnie alkohol pije 50,0% badanych mieszkańców biorących udział w badaniu. Po alkohol sięga średnio raz w miesiącu 4,6% respondentów, 5,6% pije kilka razy w miesiącu i 1,9% badanych po alkohol sięga prawie codziennie.

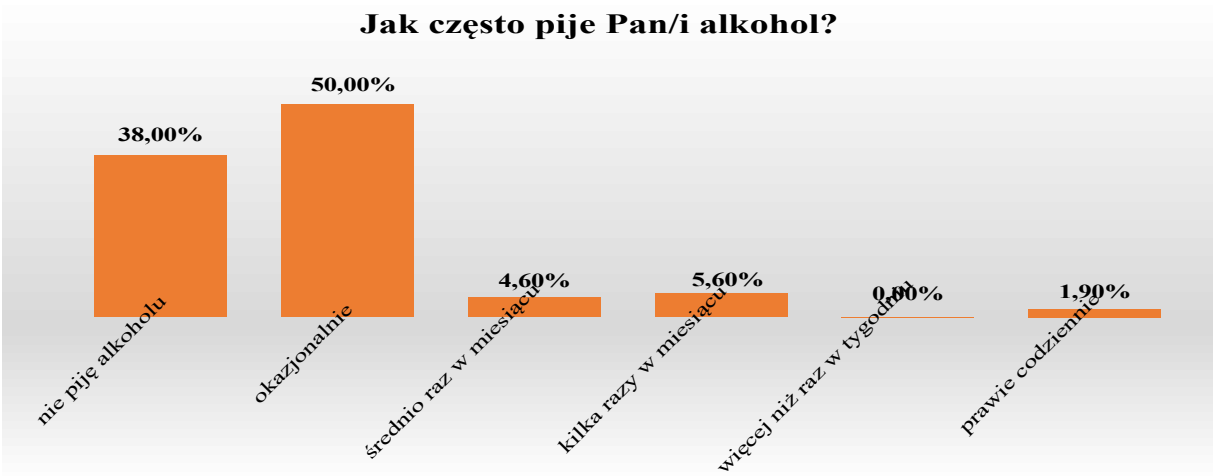

Na pierwszym miejscu w rodzaju pitego alkoholu okazało się wino – 50,7%, kolejny rodzaj alkoholu po który respondenci sięgają to piwo – 30,1%, wódka – 23,3% i jako ostatni rodzaj alkoholu, po który sięgają respondenci to likier – 1,4%. Żadnego alkoholu nie pije 9,6% badanych.

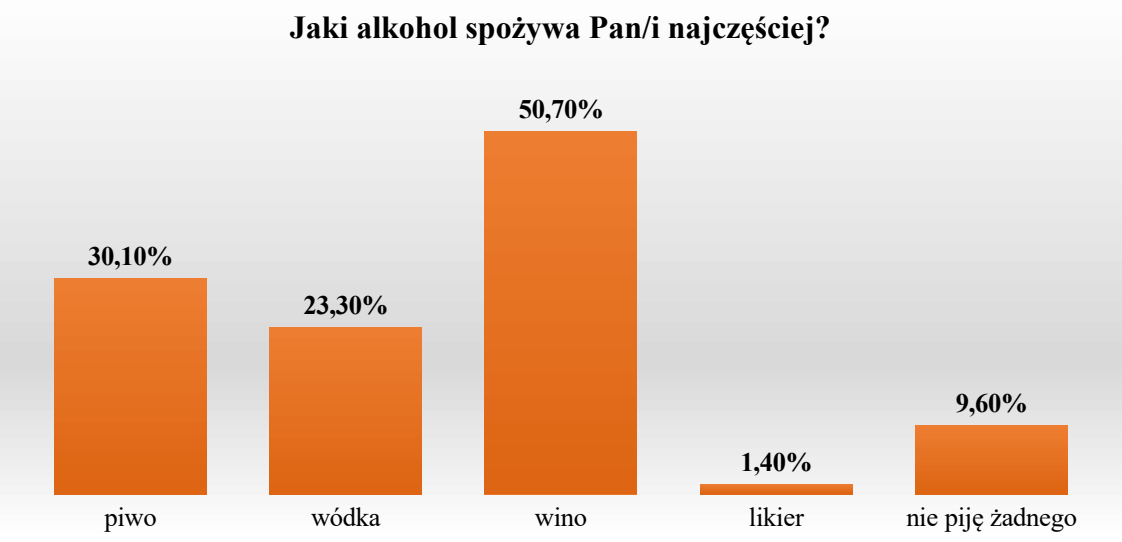

56,3% badanych po alkohol sięga dla towarzystwa, 23,9% bez konkretnego powodu spożywa alkohol i 11,3% ankietowanych lubi smak alkoholu. 4,2% respondentów wskazuje na chęć lepszej zabawy, złagodzenie stresu i inne przyczyny. 2,8% badanych mówi o zapomnieniu o problemach i zmniejszeniu objawów kaca, a 1,4% pije pod wpływem znajomych.

Dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska zauważyli zmiany w obyczajowości spożywania alkoholu w swoim środowisku, na przestrzeni ostatnich 10 lat.

39,8% badanych uważa, że w ciągu ostatnich 10 lat nie zauważyło negatywnych zmian w spożywaniu alkoholu. **47,2% respondentów uważa, że wzrosło,** a 13,0% respondentów uważa, że zmalało.

Badani właściciele i pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych wypowiedzieli się na temat tego, czy pijące osoby w ich miejscu zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa.

Pośród badanych 100,0% badanych nie widzi żadnego zagrożenia ze strony osób pijących.

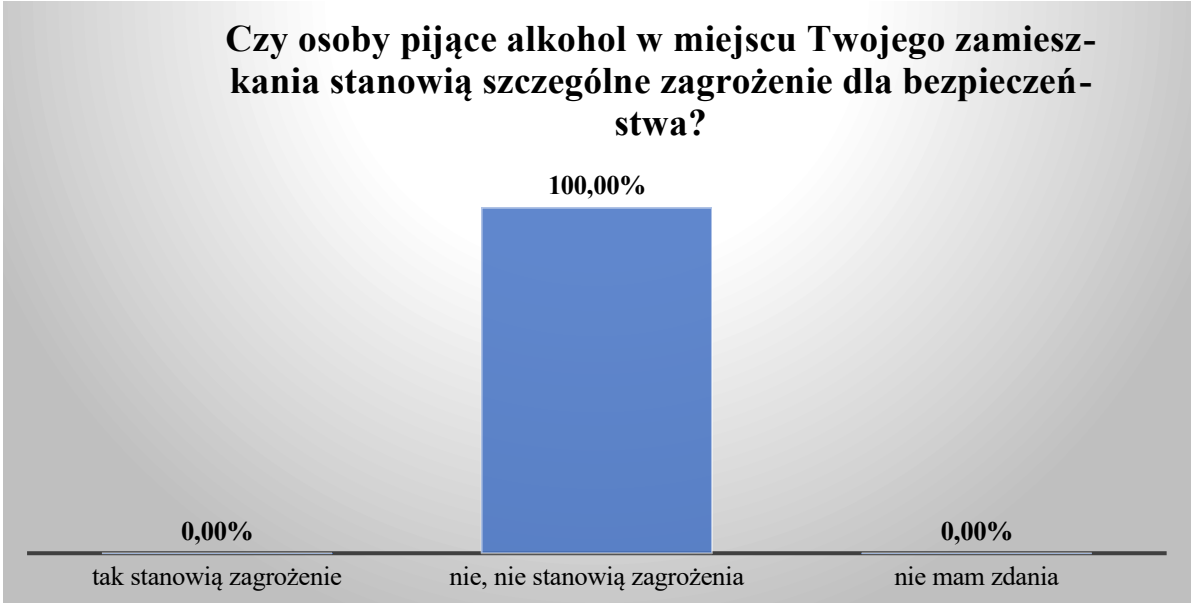

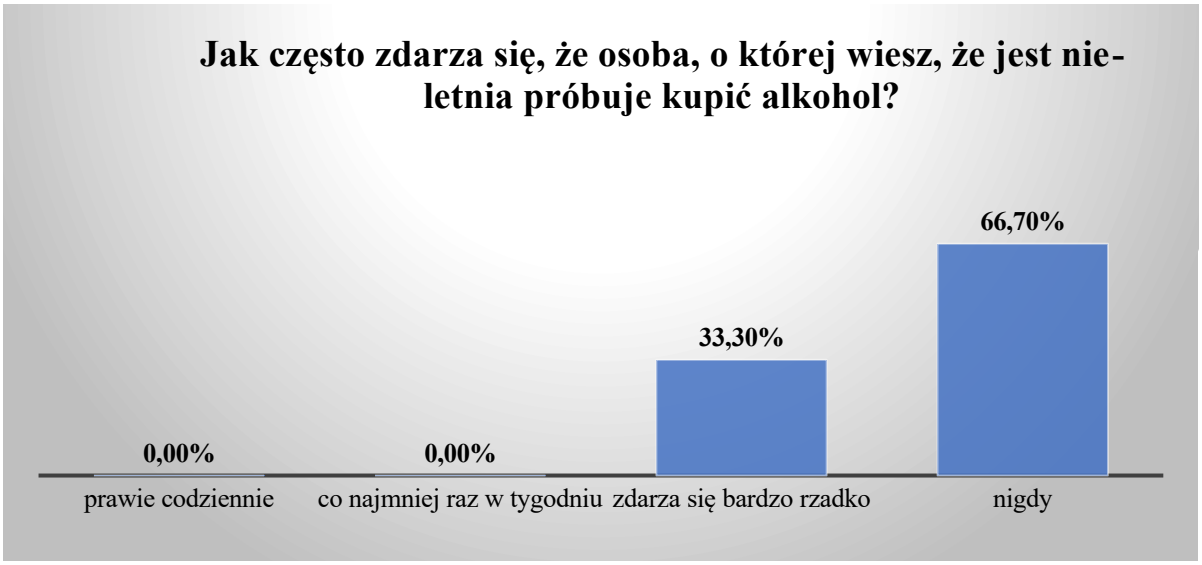

Sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży napojów alkoholowych wypowiedzieli się również na temat tego, jak często zdarza się, że młody człowiek próbuje kupić alkohol.

66,7% badanych stwierdziło, że nigdy nie zdarza się, że taka sytuacja, gdy osoba nieletnia próbuje kupić alkohol, a 33,3% wskazuje, że zdarza się taka sytuacja bardzo rzadko.

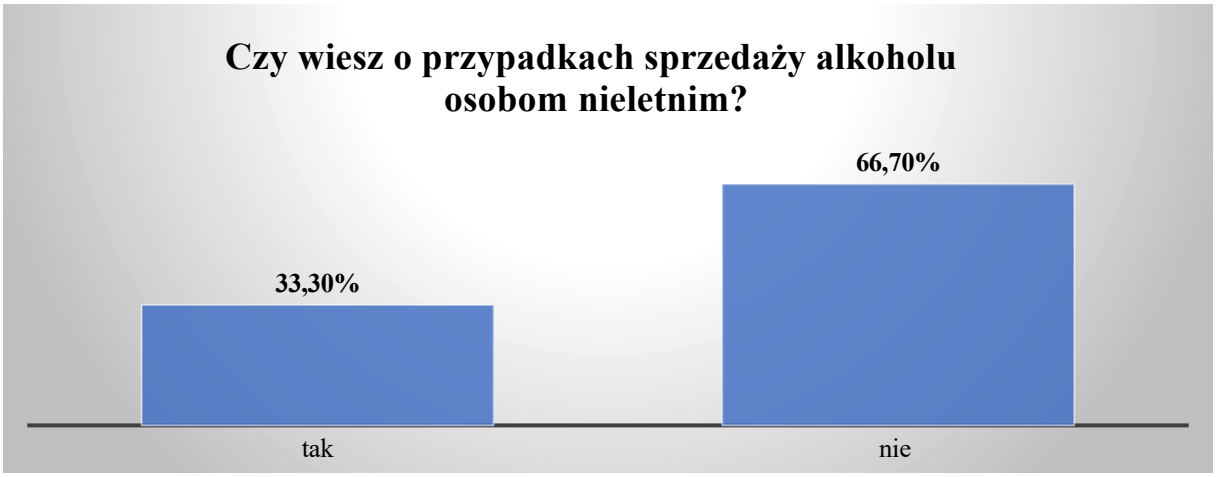

66,7% respondentów nie wie o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnich. 33,3% ankietowanych wie o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i ankietowani deklarują, że sprawdzają dowód tożsamości młodym ludziom, którzy próbują kupić alkohol, lub papierosy i tak odpowiedziało 100,0% badanych.

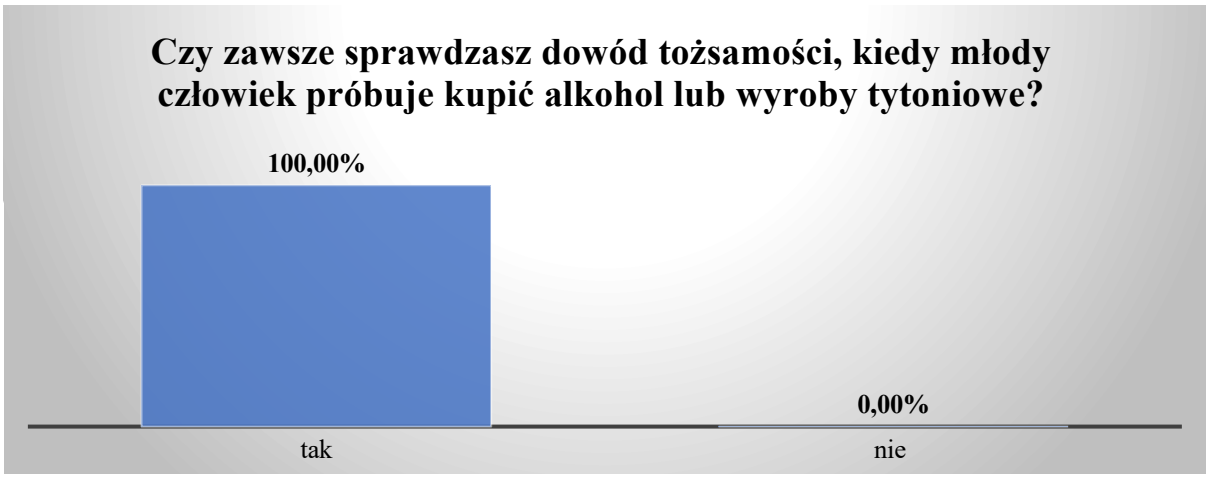

Po dogłębnej analizie otrzymanych wyników badań przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców miasta i gminy można wnioskować, że jednym z istotniejszych problemów nadal zdaje się być problem picia alkoholu – **12,1% uczniów deklaruje**, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Wyniki badań wskazują, że nadal należy prowadzić działania zmierzające do uświadamiania młodych ludzi o szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, szczególnie przez uczniów szkół podstawowych.

Uzależnienie od narkotyków jest specyficzne z uwagi na różnorodność iniekcji oraz oddziaływania środków. Tak jak dla innych uzależnień, uzależnienie od narkotyków charakteryzuje się silną, nabytą potrzebą przyjmowania substancji. Badania przeprowadzone w Polsce wskazują, że używanie narkotyków jest mniej rozpowszechnione niż spożywanie alkoholu, dotyczy ono 4,7 % populacji Polaków w wieku 15-64 lat. W porównaniu do całej

populacji najwyższe użytkowanie narkotyków dotyczy młodzieży i młodych osób dorosłych w wieku 15-34 lata.

Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast: coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów.

W ciągu ostatnich 10 lat scena narkotykowa zmieniała się w Polsce głównie poprzez pojawienie się bardzo dużej liczby nowych substancji psychoaktywnych. Warto zwrócić uwagę, że duży odsetek osób przyjmujących narkotyki często sięga po alkohol (80%), benzodiazepiny (55%) oraz metadon (57%), czyli substancje legalne.

Wśród ankietowanych uczniów **6,7% deklaruje kontakt z narkotykami.**

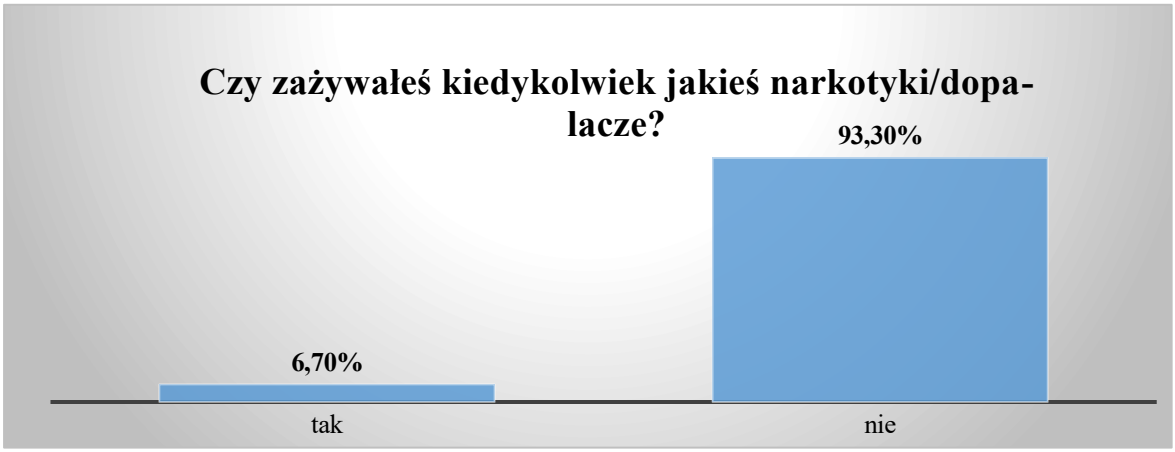

82,7% badanej młodzieży Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska uważa, że nawet sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy nie jest bezpieczne, 10,0% uważa, że trudno powiedzieć, a 7,3% ankietowanych twierdzi, że sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy jest bezpieczne.

Dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska wyrazili również swoją opinię na temat szkodliwości zażywania narkotyków. 93,6% ankietowanych uważa, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe, 5,6% uważa, że raczej tak, a 0,9% ankietowanych uważa, że zażywanie narkotyków/dopalaczy raczej nie jest szkodliwe dla zdrowia.

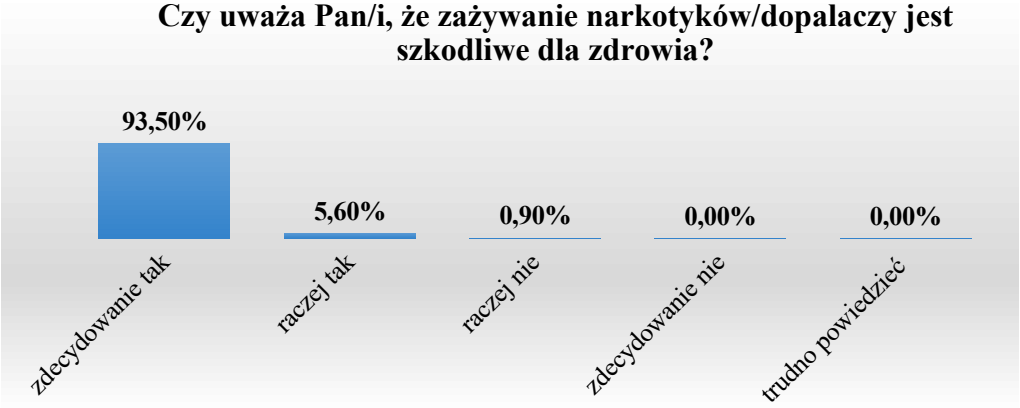

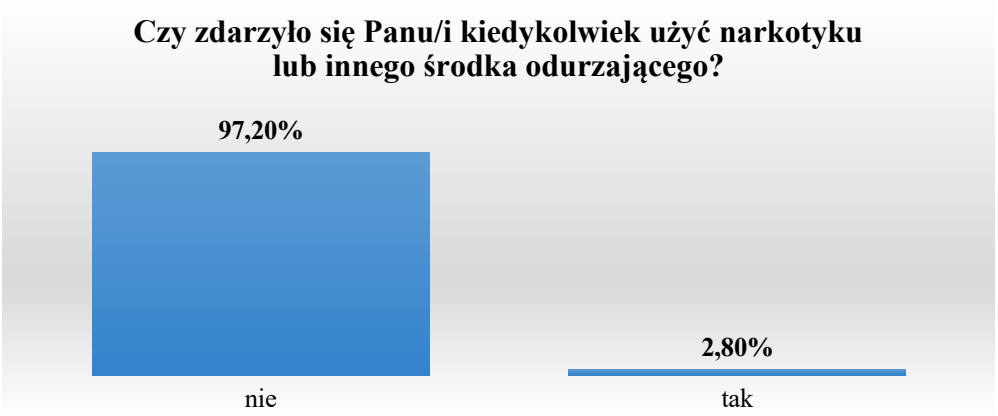

2,8% badanych wskazało, że zdarzyło im się użyć narkotyku lub innego środka odurzającego, a 97,2% nie używało żadnych substancji psychoaktywnych. 16,7% respondentów narkotyki lub dopalacze zażywa codziennie, a 83,3% robi to rzadziej niż raz w miesiącu.

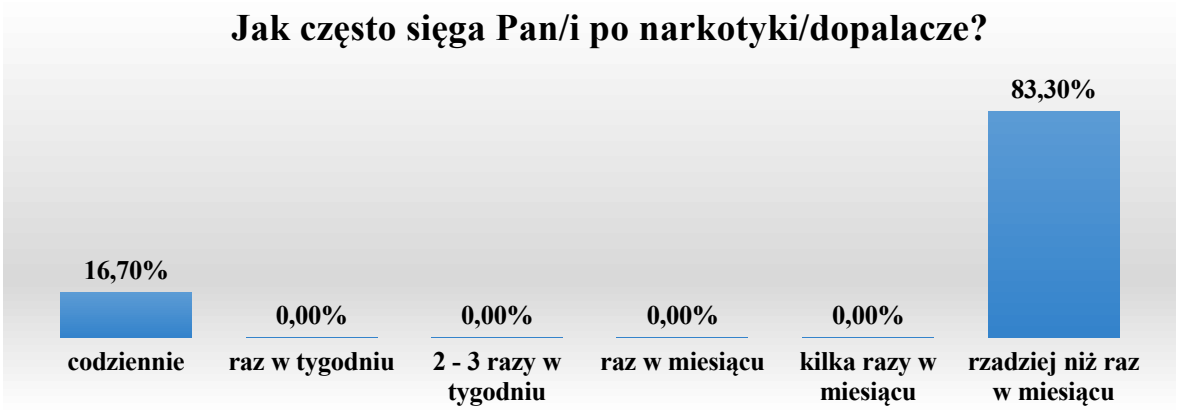

Uzależnienia behawioralne są coraz częściej diagnozowane wśród dzieci i młodzieży. Trzeba je zrozumieć i nauczyć się je rozpoznawać.

Wykorzystywanie osiągnięć technologicznych przez nastolatków (korzystanie z komputera, telefonu komórkowego) przyczynia się do wzrostu możliwości rozwoju w różnorodnych obszarach, daje szeroki dostęp do informacji i umożliwia wykorzystywanie Internetu do rozbudowy kontaktów społecznych w odległych częściach świata. Równocześnie brak zdolności do kontroli pragnienia wykonania czynności z wykorzystaniem nowoczesnych technologii może przybrać formę nałogu – doprowadzić do rozwoju uzależnienia behawioralnego.

Zjawisko to może dotyczyć także innych zwykłych, codziennych aktywności, takich jak zakupy czy jedzenie. Nie każda czynność, którą wykonujemy często lub nawykowo jest uzależnieniem behawioralnym. Wykonywanie jakiejś czynności, która sprawia dziecku przyjemność, powoduje, że zazwyczaj czuje ono radość, satysfakcję i motywację do dalszego jej wykonywania. Ma poczucie sprawowania nad nią kontroli, tak jak nad swoimi uczuciami. Może w każdym momencie przerwać wykonywanie danej czynności lub ją zakończyć i nie wpłynie to negatywnie na jego samopoczucie ani na inne obszary funkcjonowania. Cechą wspólną zachowań uzależnieniowych jest dążenie do satysfakcji i przeżywania przyjemności, czemu towarzyszy utrata kontroli nad jakimś zachowaniem, co skutkuje brakiem zdolności do oparcia się pragnieniu wykonania konkretnej czynności. Przymusowy charakter działania, oraz jego niezmienność mimo negatywnych konsekwencji dominują nad funkcjonowaniem człowieka.

O uzależnieniu od jakiejś czynności mówimy wtedy, gdy jej wykonywaniu towarzyszy wewnętrzny przymus, lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i kontynuowania. Osoba nie tylko spędza dużo czasu na wykonywaniu określonej czynności, ale i na wyobrażaniu jej sobie, planowaniu itd. Pojawia się narastająca trudność w kontrolowaniu tych zachowań, następnie zwiększa się tolerancja, czyli osoba odczuwa potrzebę coraz częstszego wykonywania danej czynności, aby osiągnąć ten sam efekt psychologiczny.

Obok oddziaływań kierowanych do uczniów, w których oprócz działań profilaktycznych ukierunkowanych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, nie powinniśmy zapominać o uzależnieniach behawioralnych, a w szczególności o uzależnieniach od Internetu, czy też komputera. Jak wskazują przeprowadzone badania młodzież i w tym zakresie wykazuje zbyt nadmierne korzystanie z sieci. Młodzi ludzie wskazali w badaniach, że

czas wolny spędzają na: 49,3% korzysta z telefonu komórkowego, 34,7% gra w gry komputerowe/na konsoli i 28,7% używa Internetu dla przyjemności.

Dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska również wiele swego czasu wolnego spędzają w sieci. 30,6% wskazuje na oglądanie TV i surfowanie w Internecie (21,3%). 13,9% czas wolny spędza w social mediach oraz 8,3% gra w gry komputerowe.

8,7% badanej młodzieży Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska grało na pieniądze w ciągu ostatnich 30 dni przed badanie, 14,7% grało na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem i 21,3% grało na pieniądze kiedykolwiek w życiu.

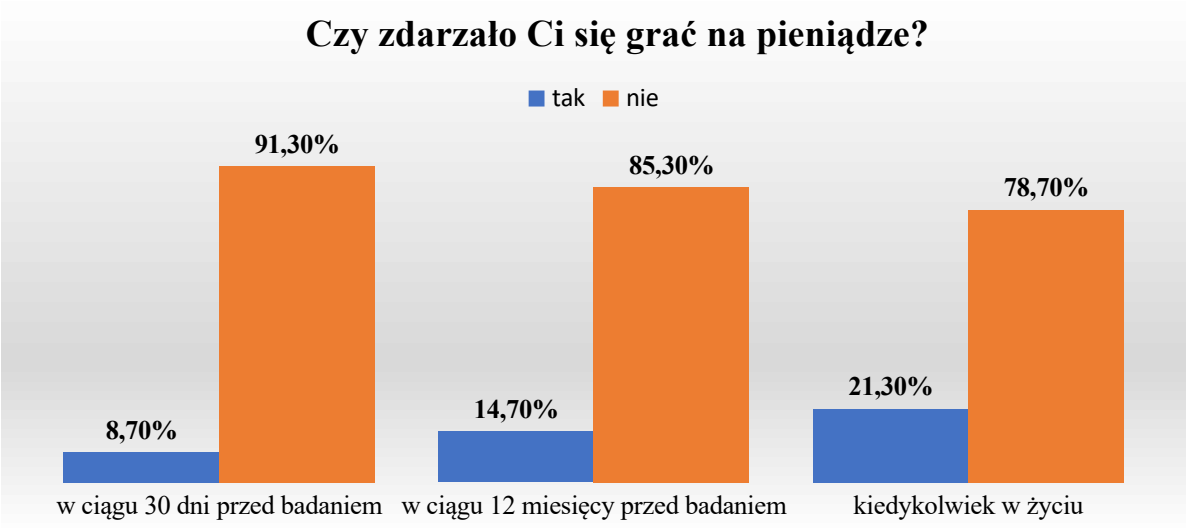

W ostatnich 12 miesiącach przed badaniem w gry hazardowe grało 2 – 3 razy w tygodniu – 6,7% badanej młodzieży, 2 – 4 razy w miesiącu – 2,0% i raz na miesiąc lub rzadziej – 5,2% respondentów. 86,0% ankietowanych w ogóle nie grało w gry hazardowe.

Dorosłym mieszkańcom Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska zdarza się zaniedbywać obowiązki domowe, aby spędzić więcej czasu w Internecie.

39,8% badanym nigdy się to nie zdarzyło. 44,4% wskazuje, że zdarza się im to rzadko, 11,1% mówi, że od czasu do czasu, a często zaniedbuje obowiązki domowe 3,7% ankietowanych. 0,9% ankietowanych zawsze zaniedbuje obowiązki domowe, aby więcej czasu spędzić w Internecie.

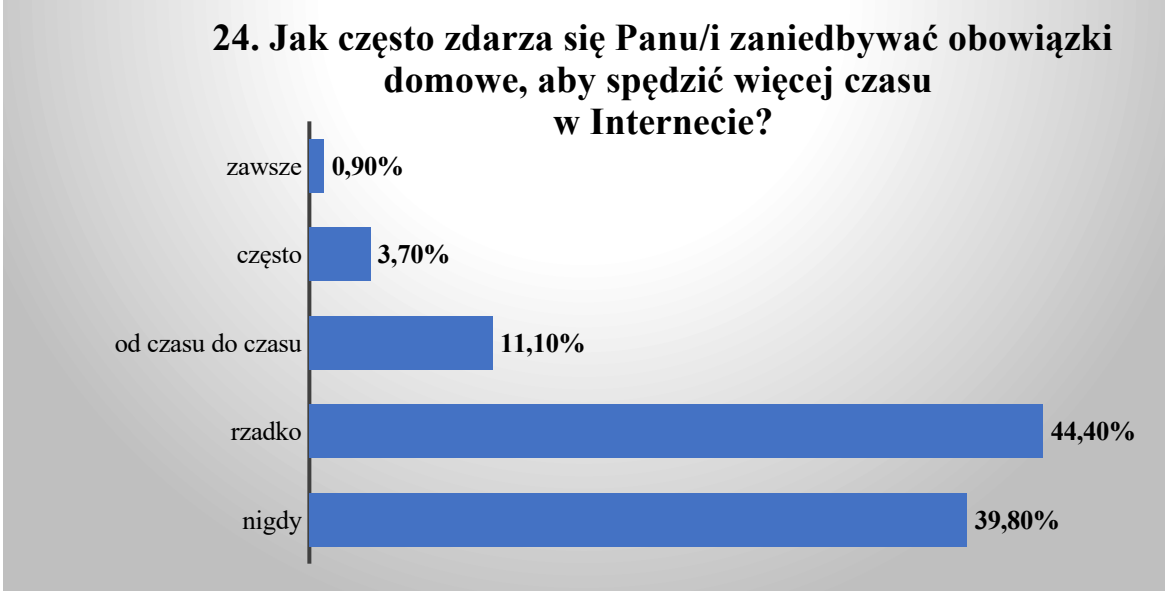

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne". W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych.

Osobami doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej alkoholizmem bądź narkomanią, których skutkiem jest często przemoc, odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty".

Procedura „Niebieskiej Karty" prowadzona jest przez Zespół Interdyscyplinarny i obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Skuteczność działań pomocowych w dużej mierze zależy od gotowości osób dotkniętych przemocą domową zarówno do podjęcia decyzji o skorzystaniu ze wsparcia instytucjonalnego rozumianego jako wsparcie instytucji, czy organizacji udzielających pomocy osobom krzywdzonym, lecz także konsekwentnej kontynuacji działań na rzecz poprawy swojego bezpieczeństwa.

3. Podstawy prawne programu

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1718 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662),
7. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, (Dz. U. z 2026 r. poz. 149 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642 z późn. zm.)

4. Główne kierunki działań Gminy Dąbrowa Tarnowska

1. Planowanie cyklicznych działań profilaktycznych mających na celu zmianę postaw dzieci i młodzieży oraz jej regularne utrwalanie jak również zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw:

1.1. wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;

1.2. wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy; o wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;

1.3. kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności;

1.4. Działania służące poprawie klimatu szkoły.

2. Planowanie szkoleń dla grona pedagogicznego oraz warsztatów profilaktycznych dla rodziców:

2.1. zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;

2.2. budowanie i utrzymanie więzi rodzinnych i dobrych relacji w rodzinie;

2.3. wspieranie zachowań i postaw rodziców, które mogą być pozytywnym przykładem dla dzieci.

3. Zapewnienie dostępu do profesjonalnej pomocy dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych:

1. współpracy z pomiędzy podmiotami działającymi w sferze uzależnień i biorących udział w procedurze „Niebieskiej Karty”;
2. bieżąca współpraca z przedstawicielami służb policyjnych i wymiaru sprawiedliwości w formie spotkań interdyscyplinarnych oraz szkoleń organizowanych dla wszystkich organizacji i podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy;

3. działalność punktu konsultacyjnego, który może zorganizować indywidualną pomoc terapeutyczną.

4. Wspieranie działań realizowanych przez organizacje pozarządowe, działające w obszarze leczenia, rehabilitacji, reintegracji oraz prowadzące działania profilaktyczne w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.
5. Warsztaty dla sprzedawców, właścicieli placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych z zakresu prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu małoletnim, a także umiejętności odmawiania sprzedaży napojów alkoholowych,
6. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
7. Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska, mających na celu poszerzenie ich wiedzy dotyczących miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji, gdy osoba mierzy się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych, czy też uzależnienia od czynności:
   7.1. rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.
8. Bieżące informowanie mieszkańców m.in. poprzez media społecznościowe o miejscach gdzie można skorzystać z pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, terapeutycznej i prawnej.
9. Prowadzenie systematycznych działań edukacyjnych, dotyczących profilaktyki używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, w tym konferencji, narad, seminariów i szkoleń.
10. Organizowanie lokalnych działań profilaktycznych na rzecz środowiska lokalnego.

4.1. Cele Programu:

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, oraz uzależnień behawioralnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych, przez dzieci i młodzież, oraz osoby dorosłe z terenu Gminy Dąbrowa Tarnowska.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- **Profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Dąbrowa Tarnowska (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień

indywidualnego ryzyka, występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

- **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- **Terapii** – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych: program podstawowy, program pogłębiony, program dla DDA, program dla współuzależnionych.
- **Rehabilitacji** – obejmującej osoby wymagające wsparcia w utrwalaniu efektów leczenia i utrzymaniu abstynencji. Realizacja działań rehabilitacyjnych poprzez wsparcie psychologiczne i społeczne, rozwijanie umiejętności społecznych i praktycznych oraz działania wspierające usamodzielnianie i aktywizację społeczno-zawodową.

Cel 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych, oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą domową.

Terapia jest ukierunkowana na radykalną zmianę stylu życia pacjentów, zmianę środowiska i uzyskanie trwałej abstynencji od środków psychoaktywnych. **Osoby korzystające z pomocy terapeutycznej** uczą się życia poprzez społeczną interakcję (głównie w obrębie grupy); nabierają poczucia odpowiedzialności za własne zachowanie, uczą się rozumienia i wyrażania własnych emocji.

Cel leczenia w społeczności terapeutycznej wykracza daleko poza zmianę zachowań – zachowanie jest tylko objawem prawdziwych problemów. W myśl filozofii terapii – **osoba uzależniona** musi zmienić negatywny obraz siebie na pozytywny, nauczyć się

konstruktywnego radzenia sobie ze stresem i umiejętności cieszenia się z życia po to, by zmniejszyć niebezpieczeństwo powrotu do autodestruktywnych zachowań z przeszłości.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Finansowanie funkcjonowania, oraz pomoc osobom uzależnionym od alkoholu poprzez kierowanie ich do Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej w tym:
   a) świadczenia indywidualnej pomocy osobom uzależnionym,
   b) udzielania informacji o możliwości podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego,
   c) wstępnego rozpoznawania problemu, z jakim osoby zgłaszają się do Punktu,
   d) motywowania do pojęcia leczenia,
   e) udzielania wsparcia dla rodzin osób uzależnionych,
   f) współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w szczególności z Sądem, Policją, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Zdrowia Psychicznego oraz innymi podmiotami działającymi w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.
2. Finansowanie zajęć terapii podtrzymującej stan abstynencji dla pacjentów uzależnionych z problemami alkoholowymi w tym finansowanie uczestnictwa osób uzależnionych wraz z rodzinami w zajęciach prowadzonych przez Stowarzyszenie „NOWA SZANSA”
3. Zapobieganie problemom wynikającym z nadużywania alkoholu przez osoby uzależnione.
4. Dofinansowywanie programów postrehabilitacyjnych i aktywizacji społeczno-zawodowej,
5. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno- edukacyjnych (np. broszury, ulotki,) dla klientów Punktów Konsultacyjnych oraz instytucji i organizacji zajmujących się profi-laktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy.
6. Podejmowanie, przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:
   a) Przyjmowanie wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe,

b) Prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia,
c) Kierowanie osób odmawiających podjęcia leczenia dobrowolnie na badanie przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
    - Pokrywanie kosztów sądowych i finansowanie badań wykonywanych przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu lecznictwa odwykowego,
d) Kierowanie wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego do sądu.
e) współpraca z placówkami leczenia uzależnień, z których korzystają mieszkańcy Gminy Dąbrowa Tarnowska tj. Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Szpitalu Wojewódzkim w Tarnowie.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

- liczba konsultacji w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej,
- liczba osób skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego

TERMIN REALIZACJI: 2027 r.

Cel 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Finansowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uwikłanych w przemoc domową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej, oraz udzielanie pomocy psychologicznej, w tym
   a) udzielania wsparcia oraz specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej, w tym pomocy psychologa i konsultanta ds. problemów przemocy domowej.
   b) udzielania niezbędnych informacji i porad,
   c) współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w szczególności z Sądem, Policją, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Zdrowia Psychicznego oraz innymi podmiotami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i pomocy osobom jej doznającym,
   d) prowadzenia działalności profilaktyczno - edukacyjnej w środowisku,
   e) udziału w pracach grup diagnostyczno-pomocowych,
   f) występowania w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo znęcania się.
2. Realizacja działań podnoszących kompetencje i wspierających osoby pracujące w obszarze wsparcia psychologicznego dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień, w tym:
   a) Szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami z problemem uzależnień,
   b) Lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami.
3. Realizacja działań podnoszących kompetencje i wspierających rodziców dzieci z rodzin z problemem uzależnień, w tym:
   a) Warsztatów i szkoleń rozwijających umiejętności wychowawcze rodziców,
   b) Włączanie rodziców w elementy programu realizowanego z dziećmi, zarówno te realizowane w formie stacjonarnej, jak i wyjazdowej (obozy, wycieczki), aktywności wykonywane wspólnie przez rodziców i dzieci.

4. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym,
5. Finansowanie programów profilaktyki przemocy domowej, w tym:
    a) Organizowanie szkoleń, warsztatów, treningów dla rodziców.
6. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:
    a) Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, treningów.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   przy współpracy z
    1) Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny,
    2) Placówkami oświatowymi działającymi na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska,
    3) Zespołem Interdyscyplinarnym w Dąbrowie Tarnowskiej,

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

- liczba osób objętych działaniami,
- liczba udzielonych porad, informacji, konsultacji itp.
- liczba szkoleń,
- liczba uczestników szkoleń.

TERMIN REALIZACJI: 2027 r.

Cel 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo -wychowawczych i socjoterapeutycznych,

Profilaktyka jest szczególną procedurą działania, której istotą jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się być bardzo prawdopodobne. W warunkach naszego kraju optymalnym obszarem dla wypracowania i wdrażania działań profilaktycznych czy działań typu ograniczania szkód związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych jest poziom gminy.

Profilaktyka to promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież: finansowanie zajęć, imprez i projektów realizowanych przez organizacje sportowe oraz placówki. Organizowanie lokalnych imprez i programów sportowo-rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych, oraz profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii, oraz uzależnień behawioralnych, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) opartej na naukowych podstawach.
    a) Dofinansowanie akcji „Mikołajkowych" organizowanych na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska w tym organizowanych przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 1 i 2 w Dąbrowie Tarnowskiej.
2. Organizowanie działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy,
3. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki związanej z uzależnieniami behawioralnymi, poprzez prowadzenie warsztatów i szkoleń dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców szkół Gminy Dąbrowa Tarnowska.
4. Organizowanie warsztatów i szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych dla jednostek i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, w tym dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny, przedstawicieli Policji, oraz innych osób realizujących gminny program, wraz z zapewnieniem niezbędnego serwisu cateringowego (poczęstunku) dla uczestników.
5. Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w obszarze profilaktyki,
6. Realizacja działań służących poprawie klimatu szkoły, w tym:

a) Dofinansowywanie programów i szkoleń podnoszących kompetencje nauczycieli w skutecznym zarządzaniu i kierowaniu praca uczniów na lekcjach, rozwijaniu umiejętności psychospołecznych uczniów
b) Dofinansowywanie programów zapobiegających wypaleniu zawodowemu nauczycieli,
c) Dofinansowywanie programów i szkoleń przygotowujących nauczycieli do reagowania na przejawy przemocy rówieśniczej

7. Prowadzenie lokalnych działań edukacyjnych, m. in. w formie lokalnych kampanii, konferencji, narad, seminariów i szkoleń:
   a) Organizacja i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych,
8. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych, takich jak broszury, plakaty, ulotki,
9. Prowadzenie badań dotyczących używania substancji psychoaktywnych, oraz uzależnień behawioralnych:
   a) Finansowanie lokalnej diagnozy Problemów Społecznych dla Gminy Dąbrowa Tarnowska,
10. Podejmowanie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.
11. Wspieranie inicjatywy na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, (zakup alkomatu, zwiększenie bezpieczeństwa na drogach i miejscach publicznych).
12. Organizowanie i współorganizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz rodzin, także podczas lokalnych wydarzeń środowiskowych i okolicznościowych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie czynników chroniących, wraz z finansowaniem kosztów bezpośrednio związanych z realizacją tych działań.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   przy współpracy z
   1) Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny,
   2) Placówkami oświatowymi działającymi na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska,
   3) Zespołem Interdyscyplinarnym w Dąbrowie Tarnowskiej,

4) Centrum Usług Wspólnych Gminy Dąbrowa Tarnowska,
5) innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie przeciwdziałania uzależnień.
6) Komendą Powiatową Policji w Dąbrowie Tarnowskiej

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

- Liczba projektów i programów profilaktycznych,
- Liczba dzieci uczestniczących w projektach i programach profilaktycznych,
- Liczba rodziców uczestniczących w projektach i programach profilaktycznych,
- Liczba nauczycieli uczestniczących w projektach i programach profilaktycznych,
- Liczba działań profilaktycznych,
- Liczba osób uczestniczących w działaniach profilaktycznych,
- Liczba szkoleń,
- Liczba kampanii lokalnych i ogólnopolskich,
- Liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych,

TERMIN REALIZACJI: 2027 r.

Cel 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 4.1. zadanie 32 – przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – konkursy)

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi m. in. w zakresie organizowania kampanii promujących zdrowy styl życia poprzez ograniczenie spożywania alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych,

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   przy współpracy z
   1) organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie przeciwdziałania uzależnień.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

- ilość działań organizowanych wspólnie z organizacji pozarządowych,
- Liczba uczestników.

TERMIN REALIZACJI: 2027 r.

Cel 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sadem w charakterze oskarżyciela publicznego.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
2. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń przepisów ustawy,
3. Organizowanie warsztatów i szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych, z uwzględnieniem przepisów określających zasady prowadzenia reklamy i promocji napojów alkoholowych,
4. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, z wniosku GKRPA w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   Przy współpracy z
   1) Komendą Powiatową Policji w Dąbrowie Tarnowskiej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

- Liczba zaplanowanych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- Liczba zrealizowanych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- Liczba szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych,
- Liczba sprzedawców objętych działaniami,

TERMIN REALIZACJI: 2027 r.

5. Realizacja Programu

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym **jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii.** Program jest uchwalany przez Radę Miejską w Dąbrowie Tarnowskiej**.**

Zadania ujęte w gminnym programie są koordynowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współpracy z Gminna Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- Urzędem Miejskim w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Komendą Powiatową Policji w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Dąbrowa Tarnowska,
- Placówkami oświatowymi zlokalizowanymi na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska,
- Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Punktem Konsultacyjnym dla osób uwikłanych w przemoc domową,

- Placówkami ochrony zdrowia,
- Sądem Rejonowym w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Prokuraturą Rejonową w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Centrum Usług Wspólnych Gminy Dąbrowa Tarnowska.
- Organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska,

1. Adresaci Programu:

a) mieszkańcy Gminy Dąbrowa Tarnowska,
b) dzieci, młodzież Gminy Dąbrowa Tarnowska i ich rodziny,
c) kadra pedagogiczna szkół, pedagodzy oraz psycholodzy szkolni,
d) organizacje pozarządowe,
e) osoby uzależnione oraz pijące szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodziny.

2. **Środki finansowe** na realizację programu pochodzą z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Opłaty te stanowią dochód gminy, **który wykorzystany jest na realizację programu i nie może być przeznaczony na inne cele** (art. 18^2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu określa uchwała budżetowa Gminy Dąbrowa Tarnowska na rok 2027, z uwzględnieniem zmian dokonywanych w trakcie roku budżetowego.
3. Decyzję o przeznaczeniu środków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje Burmistrz Dąbrowy Tarnowskiej.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w Gminnym Programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobywane podczas realizacji tych zadań pozwalają na coraz pełniejsze obejmowanie zasięgiem działań tych środowisk, które są najbardziej podatne na występowanie zagrożeń i problemów dotyczących patologii społecznych.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył Pełnomocnikowi Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**,** przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, powoływaną przez Burmistrza Dąbrowy Tarnowskiej (art.4^1 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W skład Komisji wchodzą osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

4. Do zadań Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

1) udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2) przyjmowania i rejestrowania wniosków o leczenie odwykowe,
3) sporządzenia rocznych sprawozdań z działalności GKRPA,
4) opracowania budżetu do realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii i sporządzenie sprawozdania z jego realizacji,
5) przygotowywania wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego,
6) organizowania szkoleń dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
7) nadzorowania działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
8) opracowywania projektu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
9) współpracy z Sądem, Policją, Prokuraturą, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Zdrowia Psychicznego,
10) przygotowywania projektów uchwał Rady Miejskiej i Komisji z zakresu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
11) organizowanie pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

5. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

1) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej,
2) udział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy.
3) przyjmowania i rejestrowania wniosków o leczenie odwykowe,
4) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakresie lecznictwa odwykowego, w tym:
    a) motywowanie osób do podjęcia lecznictwa odwykowego,
    b) udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
    c) kierowanie osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na badania do biegłych,
    d) kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
    e) udział w postępowaniu sądowym.
4) prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych.
5) wszczynanie procedury Niebieskiej Karty oraz przekazywanie formularza do Zespołu Interdyscyplinarnego, po jego wypełnieniu,
6) występowania z wytyczaniem priorytetów gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz przeciwdziałania narkomanii,
7) organizowania szkoleń dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
8) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art.13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego,
9) organizowania i finansowania szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
10) podejmowanie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Dąbrowie Tarnowskiej, Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej, w celu koordynacji działań w zakresie

rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku uzależnienia alkoholowego, oraz przemocy domowej.

11) uczestniczenie w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
12) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych i przeciwdziałania zjawisku przemocy, a w szczególności:
    a) opracowanie projektu programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, oraz projektów uchwał Rady Gminy,
    b) inicjowanie i współrealizowanie działań związanych z realizacją programu,
    c) rozpatrywanie spraw związanych z realizacją programu,
    d) rozpatrywanie i opiniowanie sprawozdań i informacji z wykonania programu.

6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
    1) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji:
    2) Podstawę do naliczenia wypłaty członkom GKRPA, stanowi obecność na posiedzeniu potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności.
    3) W przypadku poniesienia, przez członków GKRPA, kosztów podróży służbowej na terenie kraju, przysługuje im zwrot poniesionych kosztów, na podstawie delegacji służbowej - na takich samych zasadach jak pracownikom Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Tarnowskiej.
    4) Ustala się następujące zasady wypłaty wynagrodzenia zryczałtowanego za pracę członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dąbrowie Tarnowskie:
        a) dla Przewodniczącego Komisji – 740 zł brutto – za każdy miesiąc,
        b) dla Zastępcy Przewodniczącego Komisji - 720 zł brutto - za każdy miesiąc,
        c) dla Sekretarza Komisji – 680 zł brutto – za każdy miesiąc,
        d) dla pozostałych Członków Komisji – 650 zł brutto – za każdy miesiąc.

6. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2027 zakłada ciągłość realizacji wyznaczonych kierunków działań.

Cel główny i cele szczegółowe, które zostały wyznaczone w niniejszym Programie dotyczą najważniejszych problemów związanymi z uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi na terenie Gminy Dąbrowa Tarnowska.

Realizacji określonych celów determinuje konieczność zaangażowania wszystkich możliwych zasobów. Rozwijanie i utrzymanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Monitorowanie i ewaluacja niniejszego Programu stanowi podstawowy warunek wdrożenia. Z uwagi na powyższe, corocznie sporządzany będzie raport z realizacji celów oraz kierunków działania, który zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przekładany będzie przez Burmistrza Dąbrowy Tarnowskiej, Radzie Miejskiej Dąbrowa Tarnowska, do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Wobec potencjalnych zmian zarówno w obszarze ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejszy Program, może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze Uchwały Rady Miejskiej.